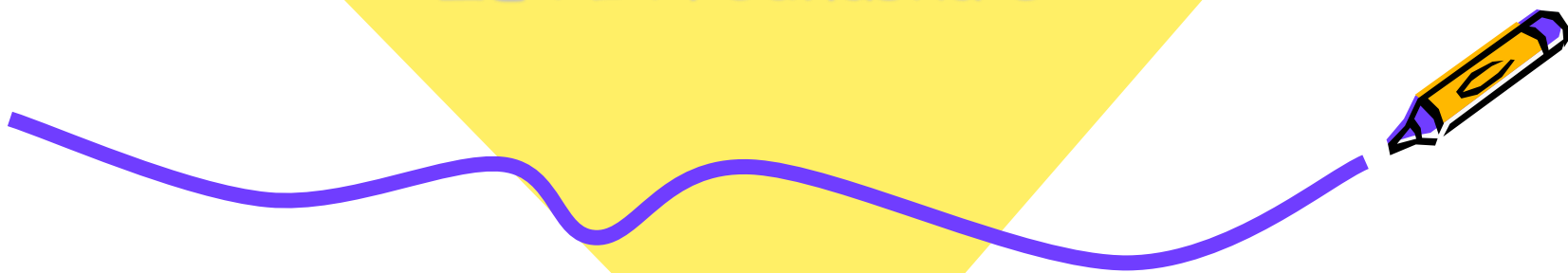

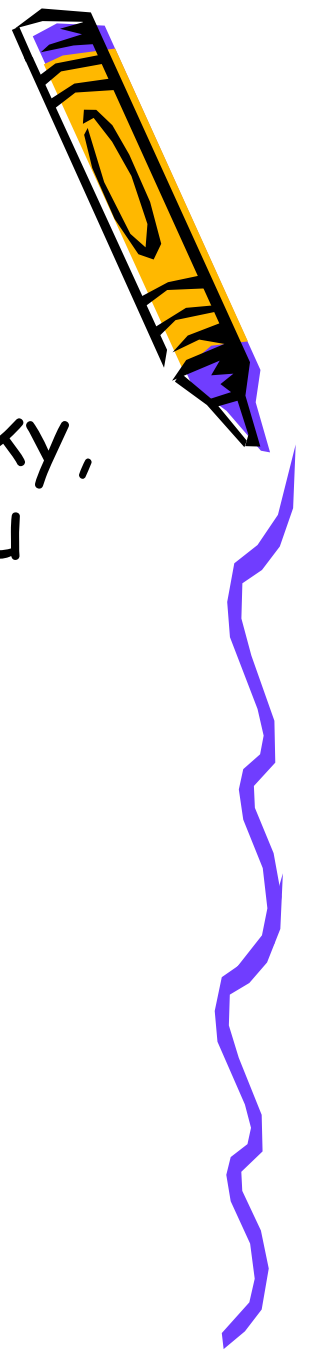
Ekonomický rast Ekonomický cyklus

ZE PI Prednáška 8

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Ekonomický rast

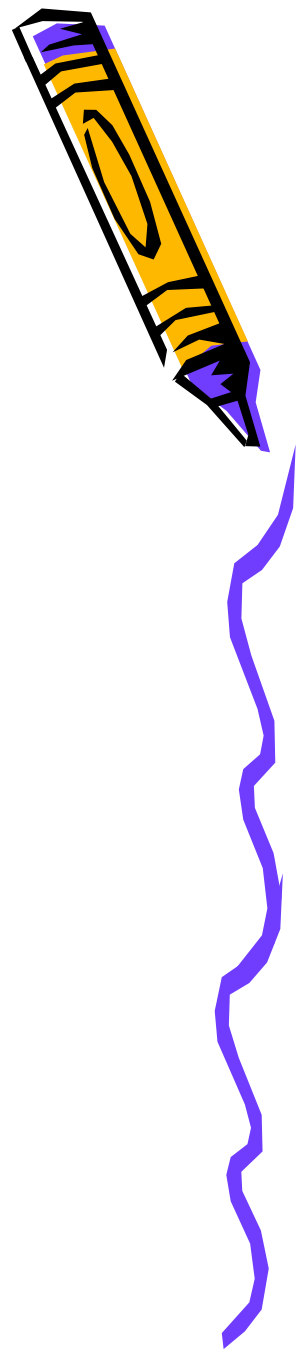
- znamená zvýšenie kapacít ekonomiky, ktoré sú potrebné pre rast výstupu pri plnom využití ostávajúcich kapacít.

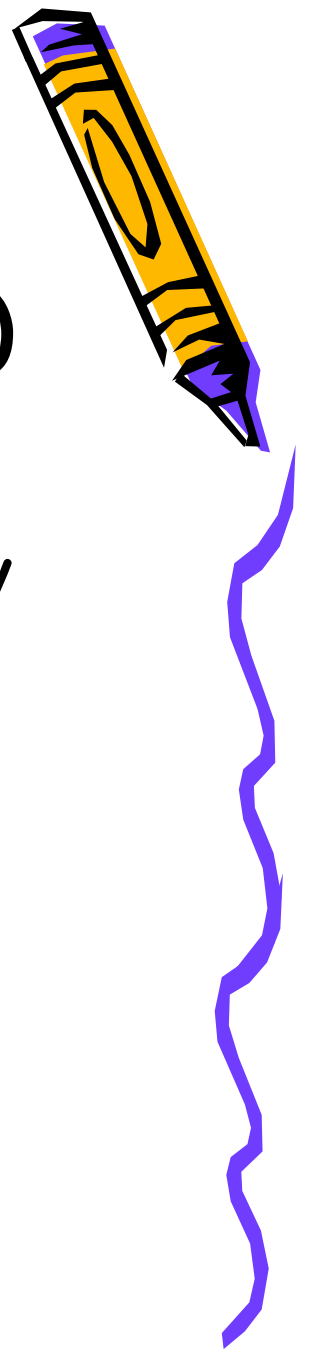

ER môžeme vyjadriť:

- v absolútnej hodnote (ΔY)

= prírastok reálneho produktu medzi dvomi obdobiami

- koeficient ekonomického rastu (r)

= reálny HDP v čase t / reálny HDP v čase $t-1$

- tempo ekonomického rastu (G)
- = prírastok reálneho produktu medzi dvomi obdobiami /úroveň dosiahnutej úrovne reálneho HDP v predchádzajúcom období
- Vyjadruje akým tempom rastie reálny HDP

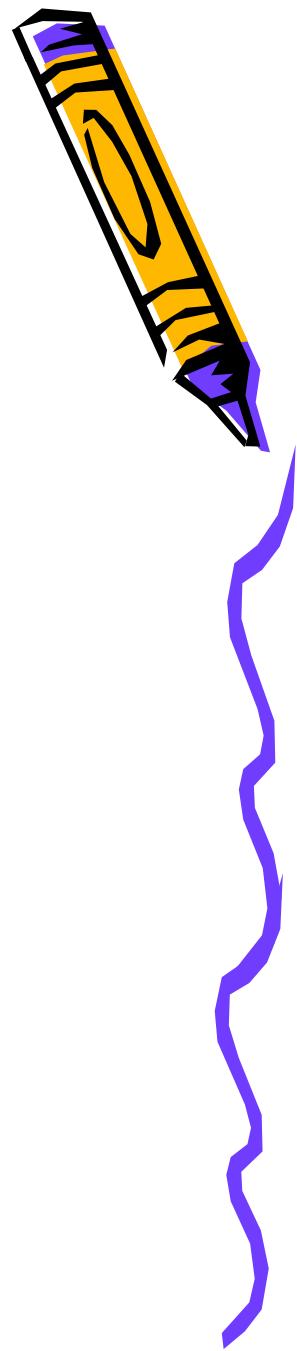
Prírastok HDP na 1 obyvateľa

- ukazovateľ, ktorý charakterizuje tendencie vývoja životnej úrovne
- Životná úroveň rastie ak je tempo rastu reálneho HDP vyššie ako tempo rastu obyvateľov.

Zdroje ekonomického rastu

- Zvýšenie zdrojov
- Zvýšenie efektívnosti využívania existujúcich zdrojov

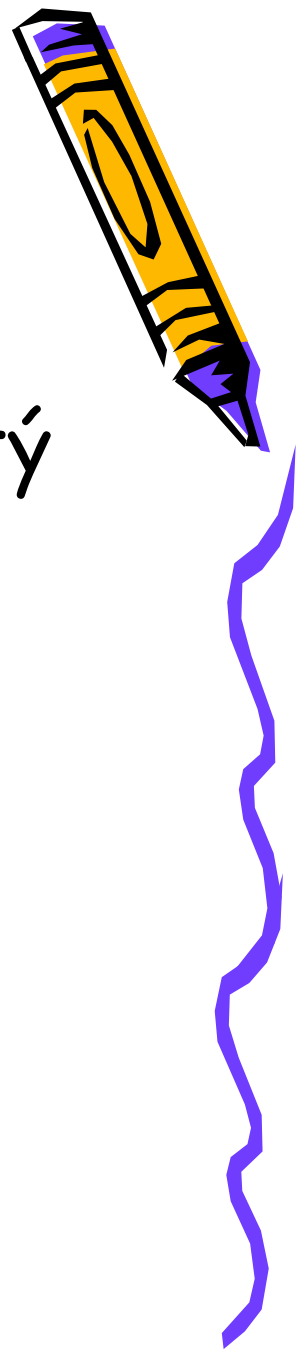

- Súčasná ekonomika je závislá od vedomostí, informácií a inovácií.
- Preto je rozhodujúce vytvárať, rozširovať a využívať vedomosti, najnovšie vedecké poznatky, inovácie a informácie.
- ⇒ rast produktivity práce a životnej úrovne.

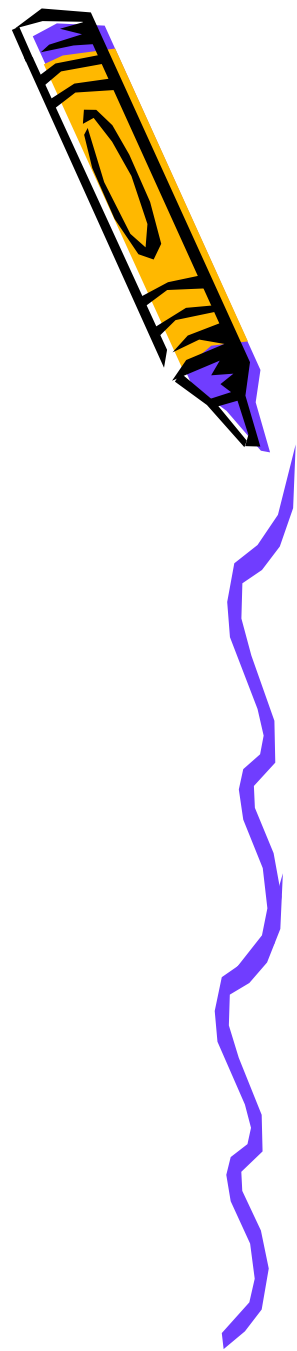
Produktivita práce

- množství tovaru vyrobené za určitý čas

Faktory ovplyvňujúce produktivitu práce

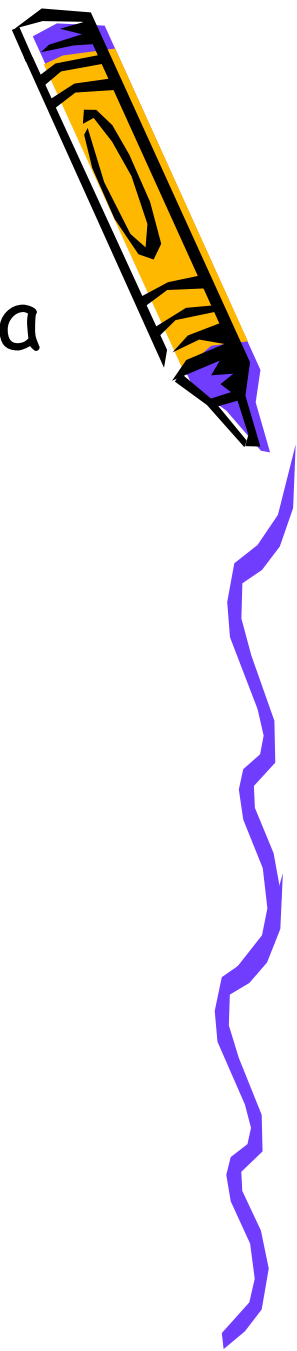

- Ľudský kapitál
- Fyzický kapitál
- Technologické zmeny a inovácie
- Pôda a prírodné zdroje
- Podnikateľské a manažérske schopnosti
- Spoločensko-inštitucionálne a právne prostredie

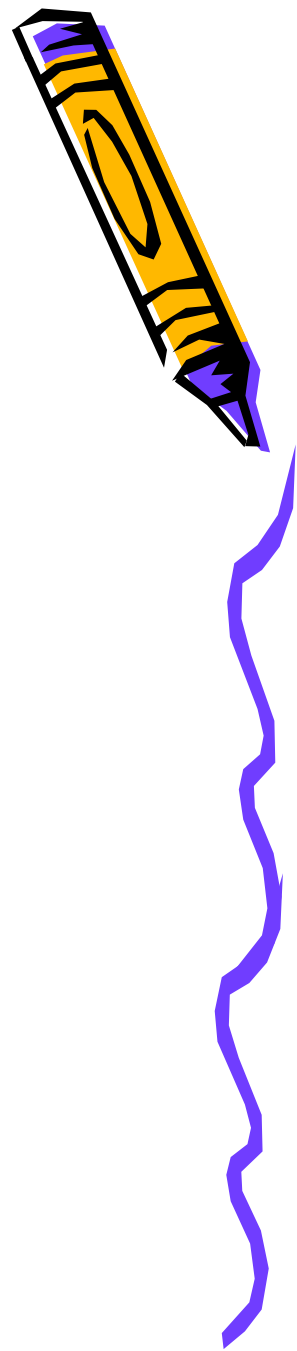
Ľudský kapitál

- súhrn vrodených a získaných vedomostí, schopností a zručností a kvalifikácie.
- Všeobecný ĽK
- Špecifický ĽK
- Investície do ĽK

Fyzický kapitál

- množstvo a technická úroveň fyzického kapitálu ovplyvňuje produktivitu práce
- investície do fyzického kapitálu

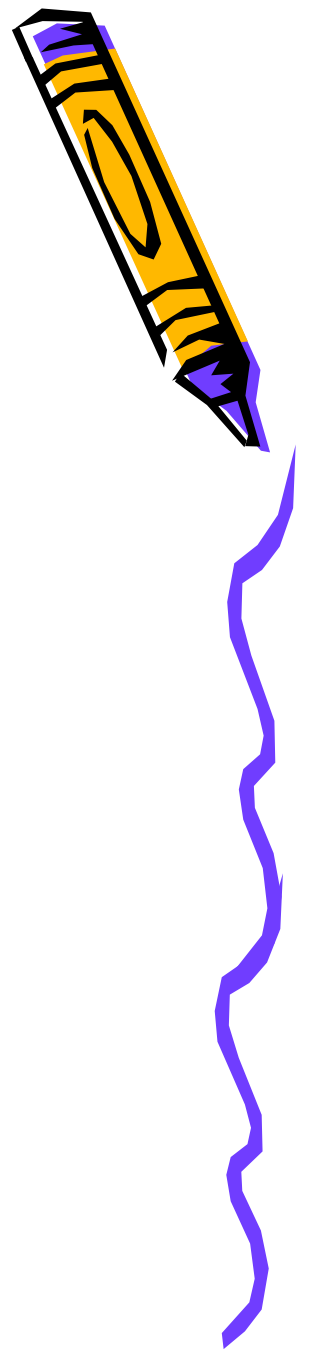
Technologické zmeny a inovácie:

- vývoj a využívanie nových, modernejších a efektívnejších technológií \Rightarrow zmeny vo výrobných procesoch \Rightarrow nové technicky dokonalejšie výrobky
- Invencia
- Inovácia

Pôda a prírodné zdroje:

- obnoviteľné
- neobnoviteľné

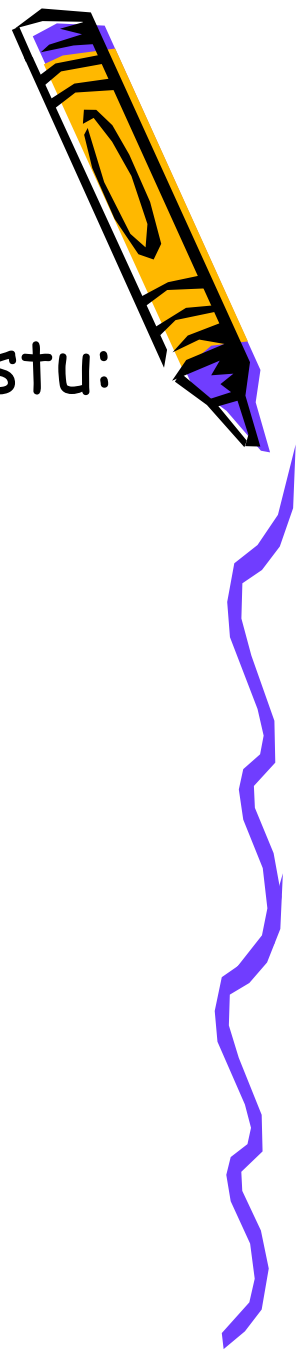
- nie sú hlavným faktorom produktivity práce a ekonomického rastu, ale napomáhajú ekonomický rast
- efektívne využívanie týchto zdrojov pomocou moderných technológií

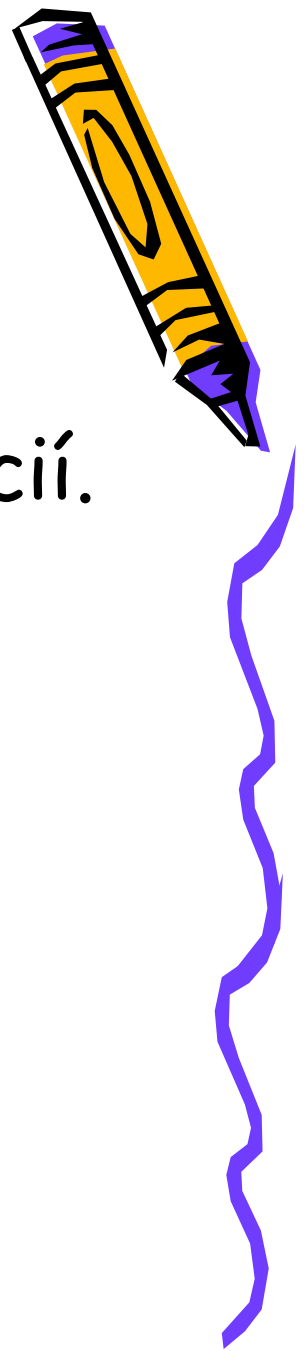
Podnikateľské a manažérske schopnosti:

Základné predpoklady ekonomického rastu:

- ľudská tvorivosť,
 - podnikavosť,
 - iniciatíva a aktivita ľudí
-
- Podnikanie - podnikateľ
 - Ovplyvňovanie produktivity práce manažérskymi schopnosťami

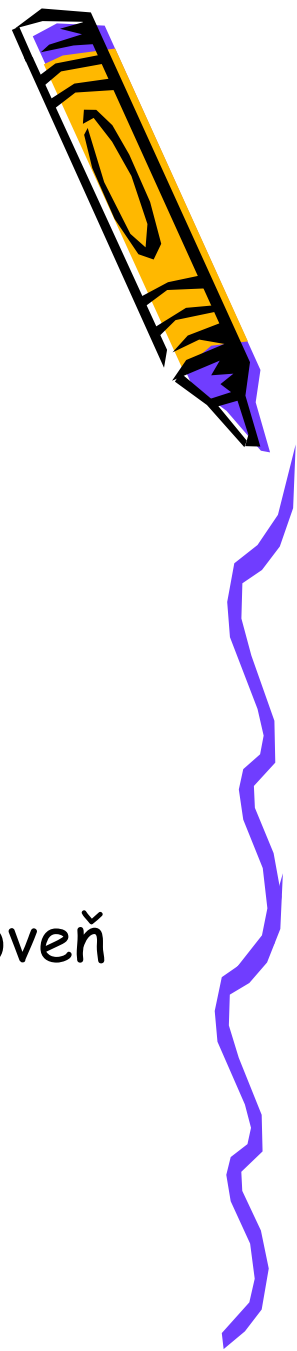

Spoločensko-inštitucionálne a právne prostredie

- slobodné, rovnoprávne postavenie politických a ekonomických inštitúcií.
- kvalita a dôveryhodnosť právneho systému, typ vládnej hospodárskej politiky, sociálna a kultúrna úroveň krajiny
- politická a ekonomická dôvera vo finančný a bankový systém

Rozdiel medzi skutočným (reálnym) a potenciálnym rastom

Skutočný (reálny) rast

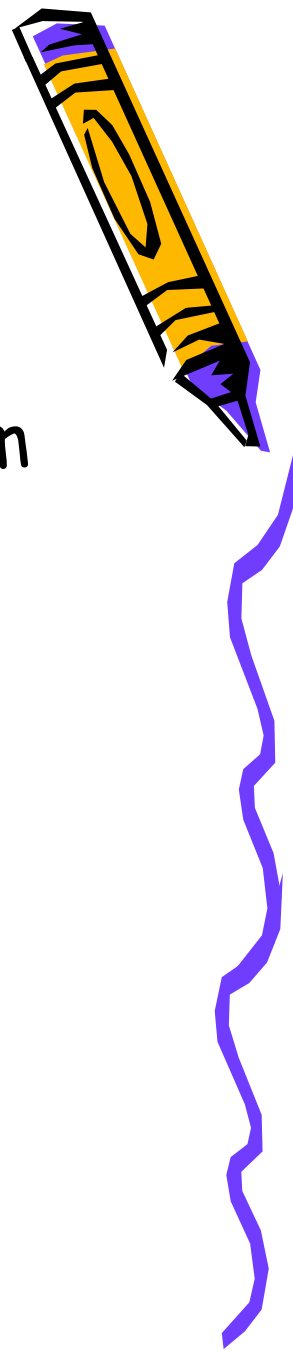
- Miera rastu reálneho HDP

Potenciálny rast

- Miera rastu potenciálneho produktu
- **Potenciálny produkt (potenciálny HDP)** je úroveň výstupu keď ekonomika funguje pri normálnom využití svojej kapacity.

Medzera výstupu

- Rozdiel medzi skutočným a potenciálnym výstupom

Skutočný výstup $>$ potenciálny výstup = kladná medzera

Skutočný výstup $<$ potenciálny výstup = záporná medzera

Ekonomický cyklus

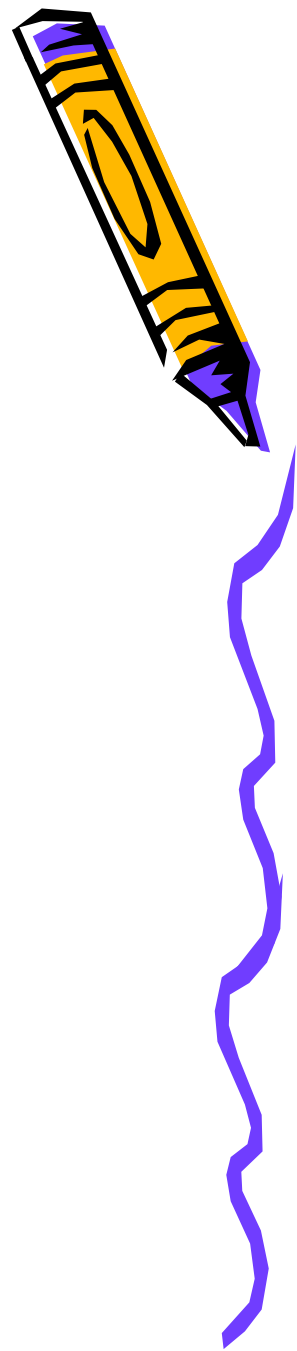

- Zmeny vo výkonnosti ekonomiky krajín.
- Krátke obdobie → kolísanie skutočného produktu
- Striedaním vzostupných a zostupných fáz vývoja ekonomiky dochádza k cyklickému vývoju ekonomiky.

Ekonomické cykly z časového hľadiska

- krátkodobé
- strednodobé
- dlhodobé

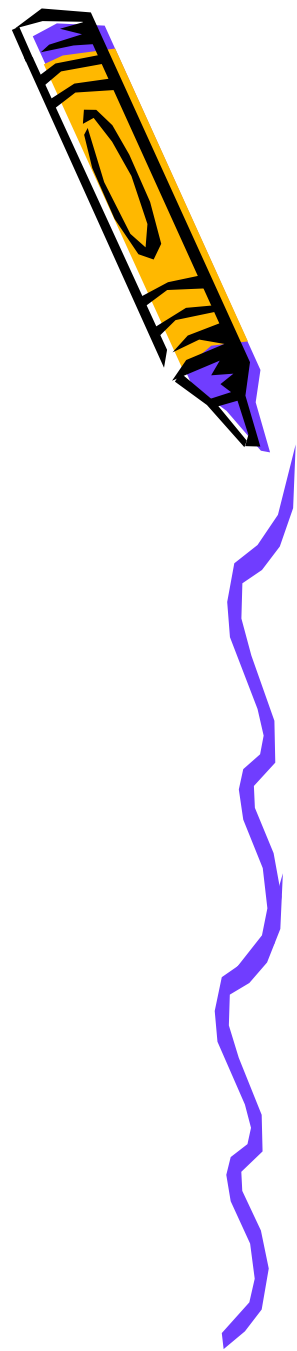
Fázy ekonomického cyklu

1. Dno:

- dolný bod zvratu
- úroveň HDP_r je najnižšia

2. Expanzia:

- tempo rastu HDP_r je vyššie ako normálne tempo rastu ekonomiky
- rastie celková ekonomická aktivita
- $HDP_r > PP \rightarrow$ expanzívna (inflačná) medzera

- **Prehriatie ekonomiky:**
- Nastáva vtedy, keď expanzia trvá príliš dlho a AD rastie tak prudko, že AS naň nedokáže reagovať.

3. Vrchol:

- horný bod zvratu
- najvyššia úroveň ekonomickej aktivity
- HDP_r dosahuje svoju maximálnu úroveň

4. Recesia:

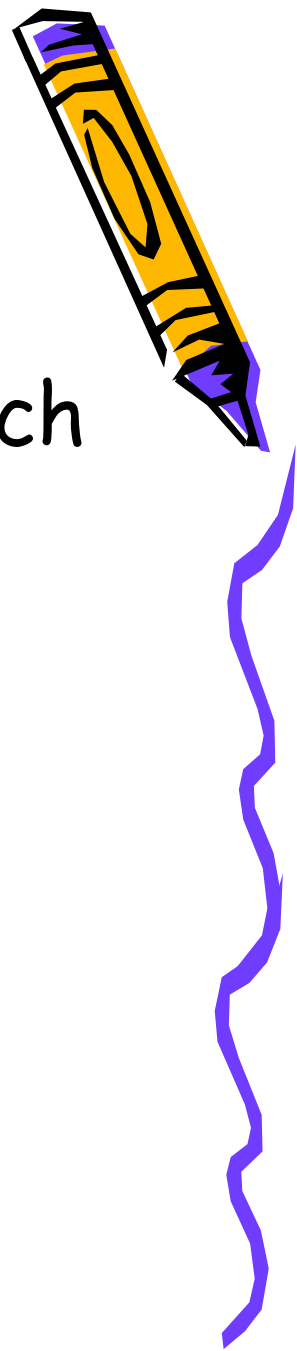
- tempo rastu HDP_r je nižšie než normálne tempo rastu ekonomiky
- $HDP_r < PP \rightarrow$ recesná (deflačná) medzera
- **Depresia:**
- príliš hlboká a dlhá recesia.
- HDP_r klesá hlboko pod úroveň PP .

Reálne ekonomické cykly

V reálnom ekonomickom svete sú ekonomické cykly nepravidelné v dvoch smeroch:

- Dĺžka fáz
- Magnitúda fáz

Zdroje:

STANÍKOVÁ, Z.: Ekonomie - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

KUCHARČÍKOVÁ, A., HOLKOVÁ, B., KOZUBÍKOVÁ, Z., STANÍKOVÁ, Z., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

KUCHARČÍKOVÁ, A., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie pre informatikov, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

LISÝ, J. a kol.: Ekonomie v novej ekonomike, 1. vydanie, IURA EDITION, Bratislava 2005

PARKIN, M.: Macroeconomics, 11 th edition, Pearson Education Limited, UK, 2014

SCHILLER, B. R.: Makroekonomie, 1. vydanie, Computer Press, Brno 2004

GERDESMEIER, D.: Cenová stabilita: Prečo je dôležitá aj pre teba?, Európska centrálna banka, Frankfurt nad Mohanom, 2008

www.statistics.sk

Tento študijný materiál vznikol v rámci riešenia projektu:

„Kvalitné vzdelávanie s podporou inovatívnych foriem, kvalitného výskumu a medzinárodnej spolupráce – úspešný absolvent pre potreby praxe“

ITMS: 26110230090

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

